

Baankans 2026 **Verantwoordingsrapportage**

Zoetermeer, februari 2026

samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven
maakt werk van praktijkleren

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Wat is de baankans?	5
1.1 Voor welke opleidingen wordt de baankans bepaald?	6
2. De baankans	7
2.1 De baankans in tien niveaus	7
2.2 Prognose voor de toekomst	8
3. De vraag naar recent mbo gediplomeerden	9
3.1 De vraag naar recent mbo gediplomeerden in 2025	9
3.2 Verwachte ontwikkeling van de vraag naar recent mbo gediplomeerden	11
4. Het aanbod van werkzoekenden op mbo-niveau	12
4.1 Het aanbod van werkzoekenden: meer dan alleen recent mbo gediplomeerden	12
4.2 Het huidig en toekomstig aanbod van mbo schoolverlaters	12
Bijlage 1 Hoe wordt de baankans bepaald?	15
Bijlage 2 Kwalificaties waarvoor in 2025 baankansen zijn berekend op basis van geclusterde gegevens	19

Samenvatting

In dit rapport beschrijven we de baankansen voor mbo'ers die in 2025 hun diploma behalen. De baankans wordt bepaald door verhouding van de vraag naar gediplomeerde schoolverlaters met een specifieke opleiding in een bepaald jaar en het aanbod van gediplomeerde schoolverlaters met die opleiding. De resulterende baankans vertalen we naar een tienpuntsschaal. Daarnaast tonen we of de baankans de komende vijf jaar stijgt, gelijk blijft of daalt door middel van een pijl of een =-teken.

Figuur 1 Visualisatie op Kiesmbo voor Baankans allround medewerker productietechniek op KiesMBO, voor en achterkant blokje

Bron: SBB

Publicatie voor studenten

Op de website van KiesMBO (www.kiesmbo.nl) staat de baankans voor individuele opleidingen. Het laat de kans op een baan zien, in het verlengde en op het niveau van de opleiding¹, voor beginnende mbo-studenten direct na het behalen van hun diploma. De baankans wordt elk jaar geactualiseerd. Deze publicatie geeft aan wat de baankans is voor studenten die in 2025 hun diploma hebben behaald, en biedt inzicht in de verwachting voor de baankans in 2030.

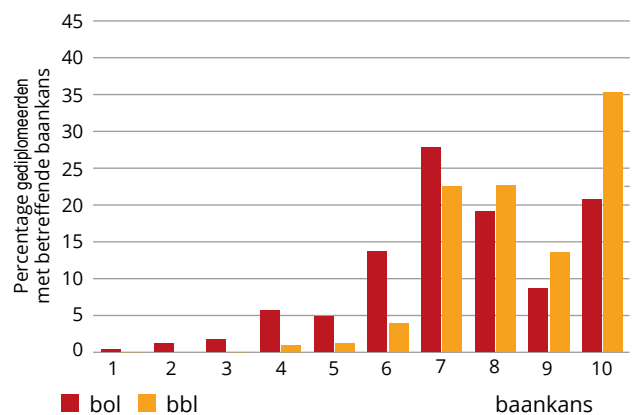
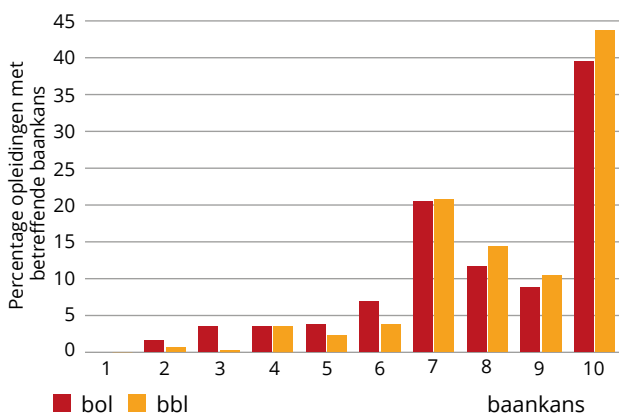
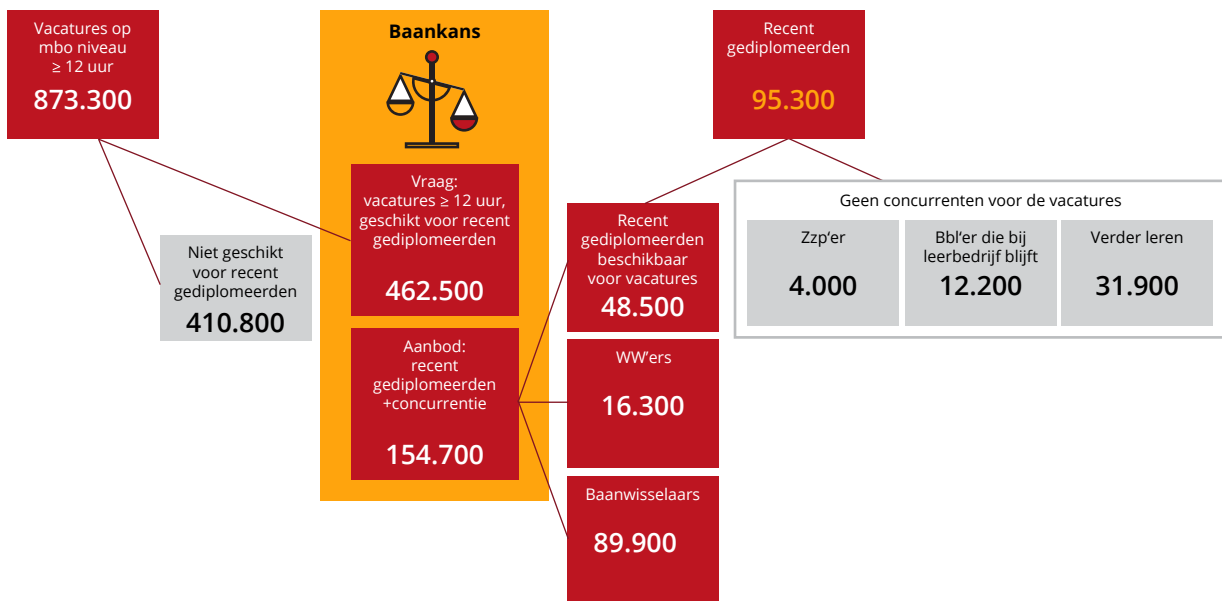
¹ De technische benaming voor een opleiding is 'kwalificatie'.

In schooljaar 2025-2026 staan ruim 465.000 studenten bij een mbo-opleiding ingeschreven. Van hen volgt 70% een bol-opleiding, de rest een bbl-opleiding. Op de volgende pagina is te zien uit welke onderdelen de Baankans is opgebouwd. Onderaan de pagina staat in twee figuren voor zowel bol als bbl weergegeven hoeveel procent van de **opleidingen** een bepaalde baankans heeft gekregen, en hoeveel procent van de **gediplomeerden** opleidingen hebben gevolgd met een bepaalde baankans.

Figuur 2 Overzicht opbouw baankans – cijfers hebben uitsluitend betrekking op kwalificaties waarvoor een baankans is berekend

Alle sectoren	
Totaal aantal kwalificaties	430
• waarvan bbl	351
• waarvan bol	318

1. Wat is de baankans?

Eén van de wettelijke taken van SBB is om feiten en cijfers over de aansluiting van het middelbaar beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt te leveren². Een belangrijk onderdeel hiervan is de baankans voor recent gediplomeerde schoolverlaters. Het voornaamste doel van de baankans is om de mogelijkheden van een recent gediplomeerde mbo-schoolverlater op de arbeidsmarkt in beeld te brengen: hoe makkelijk of moeilijk is het om een baan te vinden die past bij de gevolgde beroepsopleiding? En hoe makkelijk of moeilijk zal dit naar verwachting zijn over vijf jaar? De baankans maakt onderdeel uit van de toekomstgerichte arbeidsmarktinformatie van SBB.

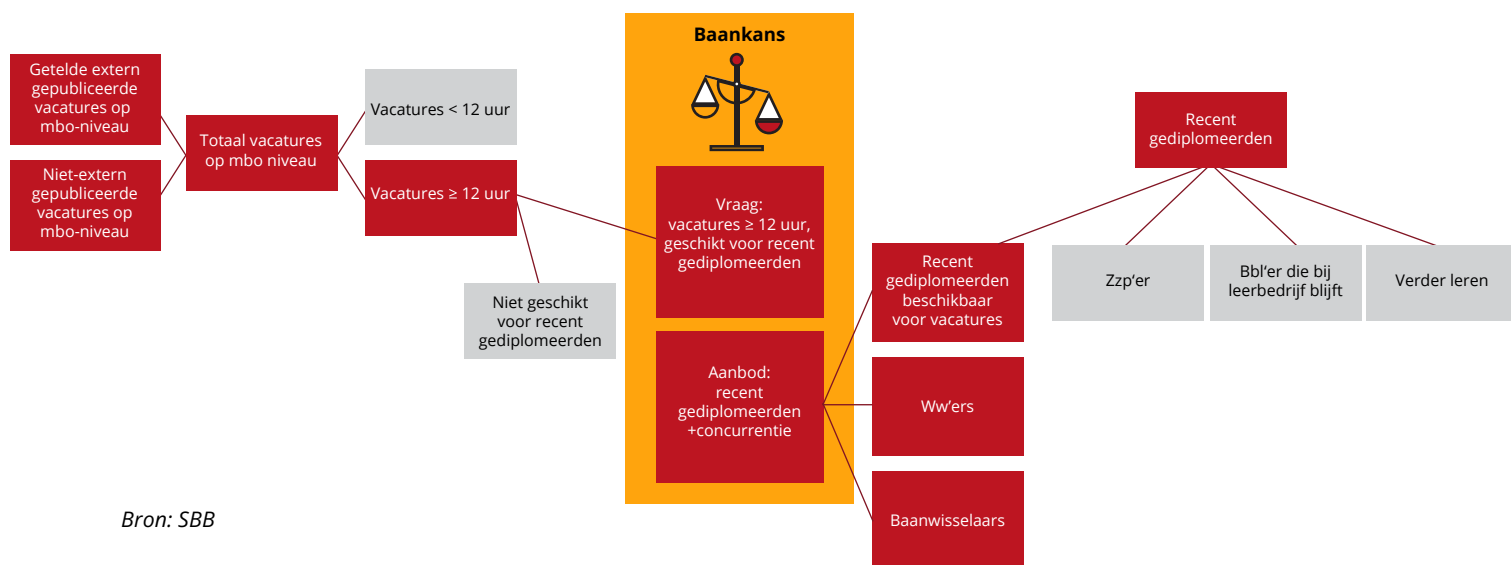
De baankans is zowel voor studenten, voor scholen als voor het bedrijfsleven relevant:

- Het helpt studenten bij het kiezen van een mbo-opleiding.
- Het geeft scholen informatie over de behoefte van de arbeidsmarkt aan recent gediplomeerden.
- Het bedrijfsleven heeft met de baankans een indicatie of er voldoende mbo-ge-diplomeerden op de arbeidsmarkt beschikbaar komen.
- Ook voor UWV, gemeenten, overheden, beleidsmakers en overige stakeholders is inzicht in de baankans relevant.

De baankans toont op een schaal van 1 (uiterst moeilijk) tot 10 (uiterst makkelijk) het gemak waarmee de huidige gediplomeerden op dit moment een baan kunnen vinden op het niveau van - en in het verlengde van - hun opleiding. Ook tonen we hoe we verwachten dat de Baankans zich zal ontwikkelen over 5 jaar; stijgen, dalen of gelijk blijven.

SBB publiceert de baankans jaarlijks als onderdeel van de toekomstgerichte arbeidsmarktinformatie mbo. Naast de baankans betreft dit ook het verhaal van de sector³. Deze gegevens worden op de website van KiesMBO (www.kiesmbo.nl) gebruikt om informatie te bieden over de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Studiekeziers kunnen deze informatie gebruiken bij het maken van een keuze voor een (vervolg)opleiding. Daarnaast is de baankans onderdeel van de studiebijsluiter die scholen publiceren op hun opleidingspagina's. Ook wordt de baankans gepubliceerd in de Atlas mbo en arbeidsmarkt. In 2025 is een nieuwe rapportage ontwikkeld: De Regionale Atlas mbo en arbeidsmarkt. In deze Atlas presenteren we gegevens vanuit een regionale insteek.

Figuur 3 Model Baankans

Bron: SBB

² Wet educatie en beroepsonderwijs artikel 1.5.1 lid 1 onderdeel f en g

³ In het verhaal van de sector kan de sector de kwantitatieve gegevens over de arbeidsmarkt aanvullen met inhoudelijke arbeidsmarktinformatie die belangrijk is voor de studiekezieser.

In de baankans komt de verhouding tussen de huidige vraag naar en het huidige aanbod van mbo'ers tot uiting. De vraag en het aanbod worden op basis van verschillende databronnen berekend. Deze behandelen we elk afzonderlijk in hoofdstuk 3 en 4.

In bijlage 1 beschrijven we in detail hoe de methodiek in elkaar steekt.

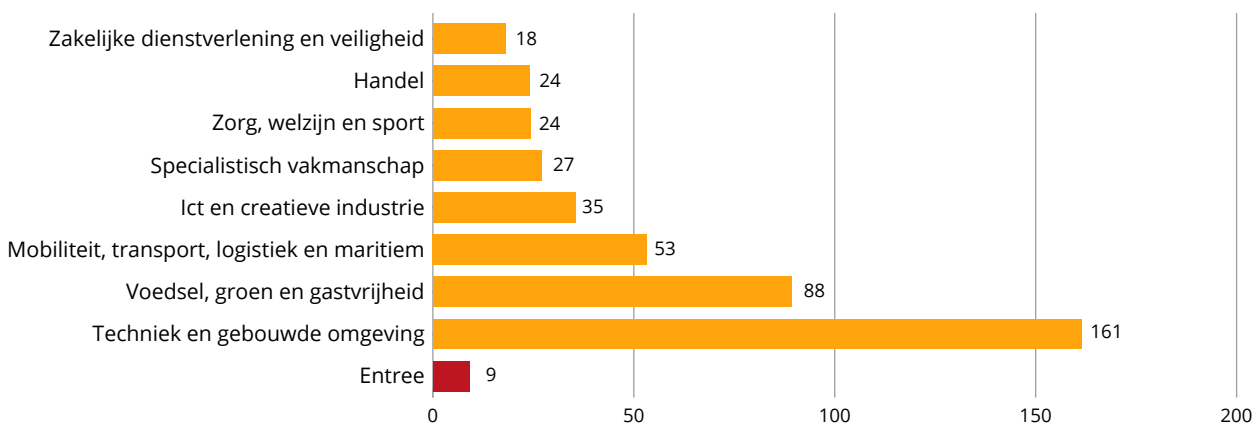
NB Rekenkundige modellen vormen een vereenvoudigde weergave van de werkelijkheid, omdat ze complexe systemen terugbrengen tot wiskundige formules en aannames. In de praktijk betekent dit dat bepaalde variabelen worden genegeerd of vereenvoudigd om het model hanteerbaar te maken. Hierdoor kunnen modellen nuttige inzichten bieden en voorspellingen doen, maar ze zullen nooit de volledige realiteit exact weerspiegelen. Onvoorziene factoren, onzekerheden en dynamische veranderingen in de echte wereld maken dat elk model slechts een benadering is.

1.1 Voor welke opleidingen wordt de baankans bepaald?

In het centraal register beroepsopleidingen worden alle (door de minister van OCW) goedgekeurde opleidingen bijgehouden. Deze opleidingen worden kwalificaties genoemd, en elke kwalificatie heeft zijn eigen opleidingscode. Dit register verandert continu. Elk jaar komen er nieuwe opleidingen bij en kunnen er opleidingen verwijderd worden die niet meer worden gegeven. Als de inhoud (en exameneisen) van een opleiding sterk verandert, dan wordt de veranderde opleiding als een nieuwe opleiding gezien (met een bijbehorend nieuwe opleidingscode). We passen de lijst van opleidingen waarvoor de baankans wordt bepaald daarom jaarlijks aan.

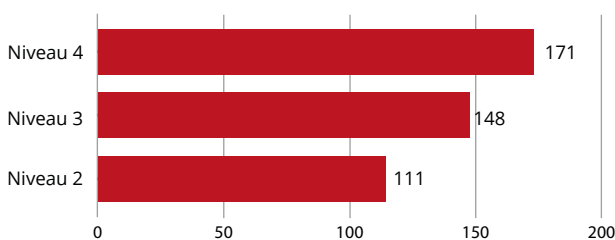
Mbo-studenten kunnen in het studiejaar 2025/2026 kiezen uit 439 verschillende opleidingen (inclusief 'Entree'). Deze opleidingen zijn verdeeld over 9 sectoren. Binnen sectorkamers (overlegplatforms) maken onderwijs en bedrijfsleven afspraken over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt voor de opleidingen die onder hun sector vallen. Figuur 4 toont deze 9 sectorkamers en het aantal opleidingen dat er onder valt. Het aantal opleidingen varieert per sectorkamer, van 9 opleidingen voor de sectorkamer 'Entree' tot 161 opleidingen voor de sectorkamer 'Techniek en gebouwde omgeving'.

Figuur 4 Aantal opleidingen naar sectorkamer

Bron: SBB

Figuur 5 Aantal opleidingen waarvoor de baankans is bepaald, naar niveau

Bron: SBB

We bepalen de baankans voor alle opleidingen die resulteren in een startkwalificatie. Dit zijn de opleidingen op mbo-niveau 2, 3 of 4. Voor 2025 hebben we voor 430 verschillende opleidingen de baankans in kaart gebracht. Opleidingen op niveau 1 (de entree-kwalificaties) leiden niet tot een startkwalificatie op, maar bereiden studenten voor op een vervolgopleiding op niveau 2. Voor opleidingen op niveau 1 (sectorkamer Entree) bepalen we de baankans daarom niet.

2. De baankans

2.1 De baankans in tien niveaus

44% van de bbl-opleidingen en 40% van de bol-opleidingen heeft een baankans met de waarde 10

Opleidingen kunnen in verschillende leerwegen worden gevolgd. Sommige opleidingen hebben slechts in een leerweg studenten, er zijn ook opleidingen die in zowel bol als bbl studenten hebben. Als een opleiding in een van de leerwegen niet wordt aangeboden, is de baankans voor die betreffende leerweg niet bepaald. Opleidingen die (nog) geen ingeschreven studenten hebben, krijgen een baankans voor zowel bol als bbl.

12% Van de bol-baankansen is een 5 of lager. Vorig jaar was dit 14%. 40% van de opleidingen krijgt een baankans 10. Dit is hoger dan vorig jaar (33%). De baankansen voor bbl opleidingen zijn -net als vorig jaar- over het geheel genomen wat hoger dan voor de bol opleidingen. Ook bij bbl is het percentage opleidingen met baankans 10 gestegen, namelijk van 41% naar 44%.

De bbl kans voor een specifieke opleiding is per definitie gelijk aan of hoger dan de bol-baankans. Een groot aantal opleidingen die een bbl-baankans 10 hebben, wordt niet aangeboden in de bol-variant.

Tabel 1 Aantal opleidingen met genoemde baankans

Baan- kans	2024		2025	
	% bol op- leidingen	% bbl op- leidingen	% bol op- leidingen	% bbl op- leidingen
1	0%	0%	0%	0%
2	2%	0%	2%	1%
3	3%	1%	3%	0%
4	4%	2%	3%	3%
5	4%	3%	4%	2%
6	6%	5%	7%	4%
7	24%	20%	20%	21%
8	13%	16%	12%	15%
9	9%	12%	9%	11%
10	33%	41%	40%	44%

Bron: SBB

Bijna driekwart van de gediplomeerde bol-studenten volgde een opleiding met een baankans van 7 of hoger

Niet elke opleiding heeft evenveel studenten, het is daarom relevant om te kijken hoe de mbo-studenten verdeeld zijn over de opleidingen, en de bijbehorende baankansen.

73% Van de in 2024-2025 gediplomeerde bol-studenten heeft een opleiding gevolgd met een baankans van 7 of hoger (tabel 2). Dit is meer dan in 2024, toen 65% een opleiding gevolgd had met een baankans van 7 of hoger.

Tabel 2 Aantal bol-ge diplomeerden naar baankans

Baankans	2023-2024		2024-2025	
	Aantal	%	Aantal	%
1	200	0%	200	0%
2	1.500	2%	800	1%
3	4.300	6%	1.200	2%
4	3.200	5%	3.900	6%
5	6.900	10%	3.400	5%
6	7.200	11%	9.400	13%
7	20.800	31%	19.500	28%
8	5.900	9%	13.400	19%
9	5.000	7%	3.400	5%
10	12.100	18%	14.500	21%
Totaal	67.100	100%	69.700	100%

Bron: SBB

Voor de bbl gediplomeerden zijn de baankansen over het algemeen hoger dan voor de bol gediplomeerden. Maar liefst 94% van de bbl-ge diplomeerden van schooljaar 2024-2025 rondde een opleiding af met een baankans van 7 of hoger. Dat is gelijk aan het jaar daarvoor.

Tabel 3 **Aantal bbl-gediplomeerden naar baankans**

Baankans	2023-2024		2024-2025	
	Aantal	%	Aantal	%
1	-	0%	-	0%
2	-	0%	-	0%
3	200	1%	-	0%
4	700	2%	400	1%
5	400	1%	600	1%
6	1.300	3%	1.800	4%
7	12.300	29%	10.300	22%
8	6.500	15%	10.400	23%
9	8.000	19%	6.200	14%
10	13.000	31%	16.200	35%
Totaal	42.500	100%	45.800	100%

Bron: SBB

2.2 Prognose voor de toekomst

De richting die bij de baankans gegeven wordt in de vorm van een pijl of een =-teken toont de prognose van de ontwikkeling van de baankans in de komende 5 jaar: stijgen, dalen of gelijk blijven.

In tabel 4 staan de opleidingen waarbij de baankans in de komende 5 jaar daalt. Er zijn meer opleidingen in bol dan in bbl die met dalende baankansen te maken hebben. De prognose voor kwalificaties met dalende baankansen is dat de baankans met 1 punt of meer zakt.

In tabel 5 staan de opleidingen waarvoor stijgende baankansen worden verwacht. Dit jaar is dat maar 1 opleiding: opticien. De huidige baankans is een 9, er wordt verwacht dat dit over 5 jaar een 10 zal zijn.

Tabel 4 **Opleidingen met dalende baankansen**

Bol			Bbl		
Opleidingscode	Opleiding	Huidige baankans	Opleidingscode	Opleiding	Huidige baankans
25663	Pianotechnicus	6	25698	Onderwijs-assistent	6
25698	Onderwijsassistent	6	25958	Sociaal werker	6
25958	Sociaal werker	6			
25963	Uurwerktechnisch designer	6			
25965	Uurwerktechnisch restauratiespecialist	6			
25968	Maatschoenmaker	6			
27041	Drone-operations specialist	5			

Bron: SBB

Tabel 5 **Opleidingen met stijgende baankansen**

Bol			Bbl		
Opleidingscode	Opleiding	Huidige baankans	Opleidingscode	Opleiding	Huidige baankans
27033	Opticien	9	27033	Opticien	9

Bron: SBB

3. De vraag naar recent mbo gediplomeerden

De baankans die we in het vorige hoofdstuk hebben besproken, wordt bepaald door de verhouding tussen vraag en aanbod. Om de berekende baankans beter te kunnen begrijpen, helpt het om inzicht te hebben in de onderliggende vraag en aanbod. In dit hoofdstuk bespreken we daarom de vraag naar mbo-schoolverlaters: wat is de vraag naar recent mbo gediplomeerden in 2025 en hoe verwachten we dat deze vraag zich de komende jaren ontwikkelt? Het aanbod van schoolverlaters (en andere werkzoekenden) op mbo-niveau bespreken we in hoofdstuk 4.

3.1 De vraag naar recent mbo gediplomeerden in 2025

Ruim 460.000 vacatures voor recent mbo gediplomeerden in 2025

Voor 2025 schatten we dat er in totaal 462.500 vacatures zijn ontstaan voor:

- banen voor meer dan 12 uur per week
- die geschikt zijn voor mbo-schoolverlaters.

Dat is hoger dan we voor 2024 ingeschat hebben (380.200). De inschatting voor 2024 bleek achteraf gezien te laag.

Het werkelijk aantal vacatures op mbo niveau lag in 2024 19% hoger dan de gemaakte inschatting voor hetzelfde jaar. We verwachten voor 2025 een daling van 5% in het totaal aantal vacatures op mbo niveau ten opzichte van het aantal gerealiseerde vacatures in 2024.

Vacatures

Deze verwachting is gebaseerd op gegevens van de vacaturespider Jobs data. Jobs data registreert en verzamelt dagelijks alle vacatures die online verschijnen. Ook registreert Jobs data specifieke kenmerken van elke vacature, zoals de functie en het gevraagde opleidingsniveau. Vervolgens bepalen we weegfactoren die ervoor zorgen dat het aantal vacatures volgens Jobs data (na weging) gelijk is aan het totale aantal nieuw ontstane vacatures volgens het CBS⁴.

Met de enquête leerbedrijven mbo-arbeidsmarkt⁵ -waar in 2025 15.500 leerbedrijven aan meegewerkt hebben- bepalen we per opleiding drie correctiefactoren om de getelde vacatures bij te stellen. We corrigeren voor:

- Niet gepubliceerde vacatures.
- Vacatures van minder dan 12 uur in de week.
- Of een vacature geschikt is voor recent gediplomeerden.
- Niet gepubliceerde vacatures

Tabel 6 Aantallen vacatures in 2023, 2024 en 2025 aantal x 1.000

Jaar	Gepubliceerde vacatures op mbo-niveau	Gepubliceerde vacatures op mbo-niveau, voor meer dan 12 uur/week	Gepubliceerde plus niet gepubliceerde vacatures op mbo-niveau, voor meer dan 12 uur/week	Gepubliceerde plus niet gepubliceerde vacatures op mbo-niveau,
2025	751,4	628,2	873,3	462,5
2024 prognose	665,2	550,0	731,1	380,2
2024 realisatie	790,6	653,7	868,9	451,9 ⁸
2023	626,8	515,8	678,1	351,9

Bron: SBB

⁴ Zie de bijlage voor meer details over de manier waarop de vraag naar recent mbo gediplomeerden wordt bepaald.

⁵ Zie https://www.s-bb.nl/media/sssdop3c/tg_2512882_rapport-el-kow-2025.pdf

Niet iedereen die aan een nieuwe baan begint, wordt via een vacature geworven. Sollicitanten kunnen een open sollicitatie doen, werknemers kunnen bekenden informeren over nieuwe baankansen etcetera. We noemen dit de 'niet gepubliceerde vacatures'. Om een goed beeld te krijgen van het totaal aantal vacatures (voor banen van meer dan 12 uur per week) op mbo-niveau in een bepaald jaar, houden we ook rekening met het aantal niet-gepubliceerde vacatures. In 2025 zijn er naar schatting ongeveer 245.100 niet-gepubliceerde vacatures geweest⁶. Dit is 39% van het aantal gepubliceerde vacatures in 2024 (voor banen voor meer dan 12 uur per week, op mbo-niveau).

Geslacht voor recent gediplomeerden

53% Van alle (extern en niet-gepubliceerde) vacatures is geschikt voor recent gediplomeerden. Als we ook hiervoor corrigeren, dan vinden we het aantal vacatures waar we deze paragraaf mee zijn begonnen. De berekening hoe we van gepubliceerde vacatures komen tot vacatures geschikt voor recent gediplomeerden is in figuur 6 schematisch weergegeven.

Figuur 6 **Schematische weergave vacatureberekening**

Totaal aantal vacatures (gepubliceerd + gepubliceerd)		
<12 uur per week	≥12 uur per week	
	Niet geschikt voor recent gediplomeerden	Geslacht voor recent gediplomeerden

Bron: SBB

Aantal vacatures voor recent mbo gediplomeerden stijgt wederom

Het aantal vacatures voor 12 uur of meer dat geschikt is voor schoolverlaters ligt in 2025 beduidend hoger dan de prognose voor 2024. Zoals eerder benoemd bleek de prognose voor 2024 een onderschatting. Het aantal vacatures op mbo niveau lag in werkelijkheid hoger, en ook hoger dan we voor 2025 inschatten.

In tabel 6 is voor het gerealiseerd aantal gepubliceerde vacatures op mbo niveau van 2024 ook in grijs aangegeven hoe de correctiefactoren van de prognose uitpakken op dit totaal. Daaruit blijkt dat hoewel in 2025 het totaal aantal mbo vacatures lager is (751,4k vs 790,6k in de realisatie van 2024), het aantal vacatures van 12 uur of meer inclusief de niet gepubliceerde vacatures, dat geschikt is voor recent gediplomeerden (de meest rechter kolom) hoger is (462,5 vs 451,9). Dat komt omdat er naar verwachting in 2025 vaker niet extern geworven wordt voor vacatures, en ook omdat een groter aandeel vacatures in aanmerking komen voor de recent gediplomeerden.

NB Een belangrijk kenmerk van de cijfers uit tabel 6 is dat dit geen meetresultaten zijn, maar ramingen. Dit geldt met name voor de cijfers in de kolommen waarin correcties zijn uitgevoerd voor banen voor meer dan 12 uur per week, niet-gepubliceerde vacatures en vacatures geschikt voor mbo-schoolverlaters. Deze cijfers zijn mede gebaseerd op de uitkomsten van een enquête onder SBB-leerbedrijven die elk voorjaar wordt gehouden⁸. Maar ook de cijfers over het aantal gepubliceerde vacatures op mbo-niveau zijn ramingen. Het cijfer voor kalenderjaar 2024 is bijvoorbeeld in de loop van 2024 berekend (als onderdeel van de baankans 2024), terwijl meetresultaten over heel 2024 pas in de loop van 2025 beschikbaar komen⁹.

6 In de bijlage (correcties op het aantal externe vacatures per opleiding) leggen we uit op welke manier we dit hebben bepaald.

7 Voor de realisatie van 2024 zijn alleen gegevens beschikbaar op mbo-niveau. De grijs weergegeven cijfers laten zien hoe de correctiefactoren van de prognose van 2024 zouden hebben gewerkt op het totaal aantal gerealiseerde mbo-vacatures.

8 Meer informatie over deze enquête staat in de bijlage.

9 Op het moment dat de berekeningen voor de Baankans 2023 werden uitgevoerd, hadden de meest recente gegevens over aantallen gepubliceerde vacatures betrekking op het eerste kwartaal van 2023.

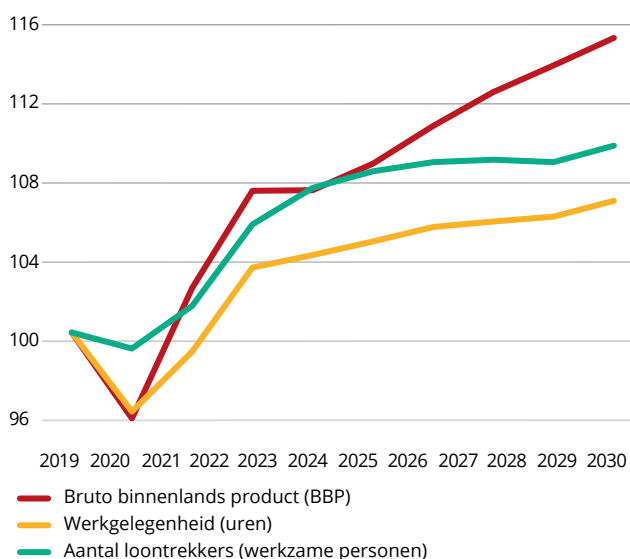
3.2 Verwachte ontwikkeling van de vraag naar recent mbo gediplomeerden

Voor de prognose voor de baankans bepalen we per opleiding en per jaar in welke mate de vraag zal toe- of afnemen. Dit doen we in drie stappen: eerst bepalen we de macro-economische ontwikkelingen (zoals productie en werkgelegenheid), daarna maken we een prognose van de ontwikkeling van het aantal vacatures per sector, en tot slot bepalen we de verwachte ontwikkeling voor elke opleiding.

De groei van de economie tot 2028 meer dan 1,4% per jaar

Figuur 7 laat de belangrijkste economische ontwikkelingen voor de jaren 2019 – 2028 zien. Na een grote krimp in 2020 heeft het bruto binnenlands product (BBP) zich in 2021 en 2022 sterk hersteld. Van 2024 tot 2028 wordt een ontwikkeling van meer dan 1,4% verwacht, daarna zal deze wat afvlakken. De groei van het aantal werknemers is sinds 2024 wat afgenomen, deze zal de komende jaren stabiliseren. Als we kijken naar de periode 2019 – 2030, dan zien we dat de productie (het BBP) sneller toeneemt dan het aantal werknemers, wat verklaard kan worden door een toenemende arbeidsproductiviteit.

Figuur 7 **Ontwikkeling bruto binnenlands product (BBP), gewerkte uren en aantal loontrekkers 2019 – 2030 (geïndexeerd, niveau 2019 = 100)**

Bron: CPB bewerking Panteia

Vacaturegraad is in 2023 flink gedaald

Het totaal aantal vacatures per sector wordt bepaald door de ontwikkeling van het aantal banen van werknemers en de ontwikkeling van de vacaturegraad¹⁰ tezamen. Terwijl het aantal banen van werknemers verder stijgt, is de vacaturegraad in 2025 lager dan in de vier voorafgaande jaren. De prognose tot 2030 laat een verdere daling van de vacaturegraad zien. Dit wil zeggen dat we verwachten dat het aantal openstaande vacatures per 1000 banen van werknemers de komende jaren af zal nemen.

De vacaturegraad hangt vaak samen met de economische groei (zowel per sector als op macro-niveau): in jaren met een lage groei (of zelfs krimp, zoals in 2020) is de vacaturegraad relatief laag, terwijl de vacaturegraad relatief hoog is als de economie sterk groeit.

Aantal vacatures daalt het sterkst voor mbo-opleidingen op niveau 4

We verwachten dat het totaal aantal vacatures richting 2030 zal dalen. Hierdoor zal ook de vraag naar recent mbo gediplomeerden voor banen voor meer dan 12 uur per week dalen. Deze daling doet zich op alle mbo-niveaus voor, maar is het grootst voor niveau 4.

Tabel 8 **Vraag naar recent mbo gediplomeerden volgens baankans 2024 en 2025 naar niveau mbo-opleiding, 2024, 2025 en 2030, aantal x 1.000**

Niveau	2024	2025	2030
2	120,3	151,5	151,1
3	108,8	132,7	131,1
4	151,0	177,1	168,6
Totaal	380,2	462,5	452,0

De vraag staat voor het aantal gepubliceerde en niet gepubliceerde vacatures op mbo-niveau, voor meer dan 12 uur/week, geschikt voor mbo-schoolverlaters.

Bron: SBB

¹⁰ De vacaturegraad is het aantal openstaande vacatures per 1000 banen van werknemers.

4. Het aanbod van werkzoekenden op mbo-niveau

4.1 Het aanbod van werkzoekenden: meer dan alleen recent mbo gediplomeerden

We bepalen de baankans door de vraag naar recent mbo gediplomeerden af te zetten tegen het aanbod ervan. Met de vraag naar recent mbo gediplomeerden bedoelen we de behoefte van bedrijven aan mensen met het *niveau en de werkervaring* van een recent gediplomeerde mbo'er. Maar ook andere werkzoekenden kunnen hiervoor in aanmerking komen. Daarom kijken we voor het aanbod niet alleen naar het aanbod van mbo-schoolverlaters, maar ook naar het aanbod van andere groepen die met recent mbo gediplomeerden om deze banen kunnen concurreren. Het aanbod van werkzoekenden op mbo-niveau bestaat uit de volgende drie groepen:

- Recent gediplomeerde mbo-studenten die instromen op de arbeidsmarkt. Dit zijn alle mbo-studenten die in een jaar hun diploma behalen niet verder leren, en dus beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.
- Baanwisselaars (werkende werkzoekenden).
- Overige werkzoekenden (mensen die een WW-uitkering ontvangen en korter dan een half jaar bij UWV staan ingeschreven).

4.2 Het huidige en toekomstig aanbod van mbo schoolverlaters

33% van de gediplomeerde mbo-studenten leert verder en is nog niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt

In 2025 haalden ongeveer 95.300 mbo-studenten een diploma voor de opleidingen waarvoor een baankans is bepaald. Niet alle mbo-studenten gaan na het behalen van hun mbo-diploma op zoek naar werk. Een deel van de mbo-studenten gaat verder leren. Dat kan zowel binnen het mbo (bijvoorbeeld een opleiding op een ander niveau in dezelfde richting of een opleiding in een andere richting) als in het hbo. We verwachten dat van de gediplomeerden van schooljaar 2024/2025, 67% beschikbaar zal zijn voor de arbeidsmarkt¹¹.

Tabel 9 Aantal mbo-studenten dat in 2025 een diploma voor een opleiding waarvoor een baankans is bepaald, haalde en instroomde op de arbeidsmarkt, naar sectorkamer¹²

Niveau	Aantal gediplomeerden 2025	Instromers op de arbeidsmarkt	
Sectorkamer	Absoluut	Relatief	
Handel	10.500	6.800	65%
Ict en creatieve industrie	8.200	4.800	59%
Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem	5.800	4.500	77%
Specialistisch vakmanschap	800	700	86%
Techniek en gebouwde omgeving	18.200	13.100	72%
Voedsel, groen en gastvrijheid	9.600	6.800	71%
Zakelijke dienstverlening en veiligheid	10.700	5.200	49%
Zorg, welzijn en sport	31.500	22.100	70%
Totaal	95.300	64.000	67%

Bron: Duo, bewerking SBB

Er is veel variatie tussen de instroom op de arbeidsmarkt: deze is hoog voor studenten 'Specialistisch Vakmanschap'. 86% van deze gediplomeerden stroomt in op de arbeidsmarkt. Bij 'Zakelijke dienstverlening en veiligheid', stroomde 54% in op de arbeidsmarkt, wat dus inhoudt dat 46% verder leert.

We weten niet precies hoeveel van de gediplomeerden die beschikbaar komen voor de arbeidsmarkt daadwerkelijk gaan solliciteren op de beschikbare vacatures. Er zijn echter twee groepen waarvan we verwachten dat ze dat *niet* gaan doen. Dit zijn (1) de bbl'ers die bij het leerbedrijf blijven werken. Er wordt geen vacature voor hen opengesteld (in tegenstelling tot de bol-gediplomeerde die mogelijk bij de stage gaat werken) en zij hoeven ook niet te solliciteren. De bbl'er heeft immers al een arbeidsovereenkomst die voortgezet wordt.

¹¹ Beschikbaar komen voor de arbeidsmarkt, is niet hetzelfde als de arbeidsmarkt betreden en dus een baan vinden. Bij beschikbaarheid hebben we het over gediplomeerden die niet doorleren. Zij zouden op zoek **kunnen** gaan naar een baan.

¹² Er wordt geen vergelijking gemaakt met 2023. Dit zou een vertekend beeld opleveren omdat toen deels andere kwalificaties onder de sectorkamers vielen; over aflopende kwalificaties wordt immers geen baankans berekend. De nieuwe kwalificaties van 2024 bestonden daarentegen nog niet in 2023.

En (2) daarnaast doen we de aanname dat gediplomeerden die als zzp'er aan de slag gaan, geen aanspraak maken op de beschikbare vacatures.

Van alle overige gediplomeerden verwachten we dat zij in aanmerking komen voor het vervullen van een (al dan niet gepubliceerde) vacature.

Vooral in de sectorkamer Techniek en gebouwde omgeving zijn relatief veel bbl'ers die bij hun leerbedrijf blijven werken. Dat komt bij de sectorkamer Zakelijke dienstverlening nauwelijks voor. Nu zijn er bij de sectorkamer ook veel meer gediplomeerde bbl'ers dan bij Zakelijke dienstverlening; opleidingen in laatstgenoemde sectorkamer worden vooral in de bol-variant gevolgd.

Tabel 10 Aantal mbo-ge-diplomeerden dat in 2025 met een opleiding waarvoor een baankans is bepaald, dat instroomde op de arbeidsmarkt, zzp'er werd of als bbl'er bij het leerbedrijf bleef werken, naar sectorkamer

	Instromers op arbeidsmarkt	Zzp'ers	Bbl'ers bij het leerbedrijf	Netto beschikbaar voor vacatures
Handel	6.800	400	1.000	5.400
Ict en creatieve industrie	4.800	300	100	4.400
Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem	4.500	200	1.100	3.200
Specialistisch vakmanschap	700	-	200	400
Techniek en gebouwde omgeving	13.100	1.000	4.100	8.000
Voedsel, groen en gastvrijheid	6.800	500	700	5.600
Zakelijke dienstverlening en veiligheid	5.200	200	100	4.800
Zorg, welzijn en sport	22.100	1.300	4.800	16.000
Totaal	64.000	4.000	12.200	47.800

Bron: SBB

Kleine stijging verwacht van aantal recent gediplomeerde mbo-studenten dat instroomt op de arbeidsmarkt

Voor de komende vijf jaar verwachten we dat het aantal studenten dat het diploma behaalt ongeveer gelijk blijft. We voorzien daarbij een afname voor

niveau 2 en 3, maar een toename voor niveau 4. De instroom van gediplomeerde mbo-studenten op de arbeidsmarkt kent dezelfde trend. Voor niveau 2 en 3 wordt een afname van de arbeidsmarktinstroom voorzien, maar voor niveau 4 een toename. Dit resulteert in een kleine totale toename.

Tabel 11 Ontwikkeling aantal gediplomeerden en arbeidsmarktinstroom over de periode 2025-2030

Niveau	Gediplomeerden 2025	Verwacht aantal gediplomeerden 2030	% groei gediplomeerden 2025-2030	Netto beschikbaar voor vacatures 2025	Netto beschikbaar voor vacatures 2030	% groei arbeidsmarktinstroom 2025-2030
2	23.074	22.290	-3%	8.900	8.700	-3%
3	20.513	19.425	-5%	10.600	10.300	-3%
4	51.684	53.566	4%	29.000	30.100	4%
Totaal	95.271	95.281	0%	48.500	49.100	1%

Bron: SBB

Toenemende concurrentie verwacht in 2030

Recent gediplomeerde mbo-studenten vormen maar een deel van het totale aanbod van werkzoekenden op mbo-niveau. In tabel 12 laten we de omvang van de andere twee aanbodcategorieën zien: baanwisselaars (89.900 in 2025) en WW'ers (16.300 eind 2025). Dit aanbod is groter dan het aanbod van recent gediplomeerde mbo-studenten dat instroomt op de arbeidsmarkt (49.100 in 2025). Een belangrijk aandachtspunt daarbij is dat er per opleiding verschillen bestaan in de concurrentie tussen de verschillende aanbodcategorieën: voor sommige

opleidingen hebben werkgevers een sterke voorkeur recent gediplomeerden, terwijl voor andere opleidingen er een grotere voorkeur is voor mensen met meer werkervaring. In de jaarlijkse enquête leerbedrijven mbo-arbeidsmarkt¹³ is dit uitgevraagd bij leerbedrijven.

In onderstaande tabel is te zien wat het aantal ww'ers en baanwisselaars in het jaar 2025 is, en wat de prognose daarvan is voor 2030. Voor 2030 wordt een aanzienlijke stijging van het aantal ww'ers verwacht, terwijl het aantal baanwisselaars afneemt. De totale concurrentie neemt daarmee wat toe ten opzichte van 2025.

Tabel 12 **Aantal baanwisselaars en aantal WW'ers op mbo niveau in 2025 en 2030, naar sectorkamer**

Sectorkamer	2025		2030	
	Aantal WW'ers	Aantal baanwisselaars	Aantal WW'ers	Aantal baanwisselaars
Handel	2.600	16.700	3.100	16.300
Ict en creatieve industrie	1.200	2.800	1.800	2.700
Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem	2.000	10.000	2.600	9.800
Specialistisch vakmanschap	-	600	100	600
Techniek en gebouwde omgeving	3.000	21.900	3.600	21.300
Voedsel, groen en gastvrijheid	1.900	12.400	2.200	12.100
Zakelijke dienstverlening en veiligheid	4.000	11.700	5.700	11.400
Zorg, welzijn en sport	1.500	13.900	1.800	13.600
Totaal	16.300	89.900	20.900	87.700

Bron: SBB, UWV, CBS

13 https://www.s-bb.nl/media/sssdop3c/tg_2512882_rapport-el-kow-2025.pdf

Bijlage 1 Hoe wordt de baankans bepaald?

Algemeen

Baankans is een score tussen 1 en 10 die aangeeft hoe makkelijk of moeilijk het is voor een recent gediplomeerde mbo'ers om een baan te vinden die aansluit bij hun opleiding.

Om de baankans te bepalen, vergelijken we de vraag naar personeel en het aanbod van personeel met elkaar. Op basis van verschillende databronnen wordt de huidige vraag naar recent gediplomeerden en het huidige aanbod van recent gediplomeerden en overige werkzoekenden bepaald. De baankans wordt weergegeven op een tienpuntsschaal (baankans). Een baankans van 7 of hoger betekent dat er veel vacatures zijn ten opzichte van het aantal gediplomeerden dat instroomt op de arbeidsmarkt. Een baankans van een 5 of lager betekent dat er weinig passende vacatures voor de desbetreffende opleiding zijn.

De richting die bij de baankans gegeven wordt in de vorm van een pijl of een =-teken toont hoe de baankans zich naar verwachting in de komende 5 jaar zal ontwikkelen: stijgen, dalen of gelijk blijven.

De baankans wordt per opleiding zowel op landelijk niveau bepaald als voor de afzonderlijke UWV-arbeidsmarktregio's. De regionale baankans geldt voor

de regio waar studenten wonen. De locatie van de mbo-instelling waar deze studenten studeren speelt hierbij geen rol.

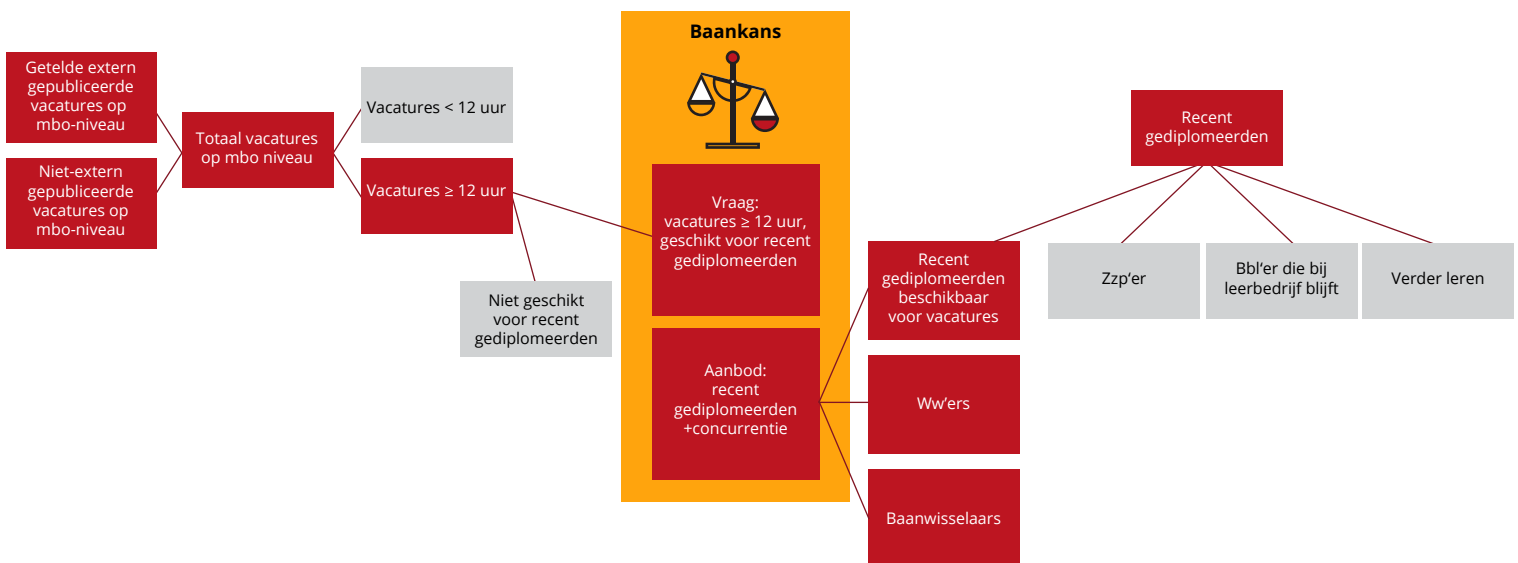
Opleidingen kunnen in de leerweg bol of bbl aangeboden worden, of beide. De baankansen worden dan voor bol en bbl afzonderlijk berekend omdat de arbeidsmarktkansen voor studenten van beide leerwegen van elkaar kunnen verschillen. De bbl'ers hebben tijdens hun opleiding een leerbaan. Een deel van hen blijft na hun diplomering bij het leerbedrijf werken en hoeft dus niet te solliciteren op een vacature.

Bij de interpretatie van de baankans is een aantal aandachtspunten:

- De baankans richt zich op onlangs gediplomeerden. Voor meer ervaren werkenden met deze opleiding gelden wellicht andere verhoudingen tussen vraag en aanbod.
- Het gaat om het vinden van een baan in het verlengde van de opleiding. Dit is specifiek dan de kans op het vinden van een baan in het algemeen of op het gevolgde mbo-niveau.

Het model: een vergelijking tussen vraag en aanbod

Figuur 8 Model Baankans

Bron: SBB

Om de baankans te berekenen wordt een vergelijking gemaakt tussen de vraag naar arbeidskrachten op het niveau van recent gediplomeerden en het aanbod daarvan op de arbeidsmarkt. Beide gegevens worden onafhankelijk van elkaar berekend.

De huidige vraag

Het aantal externe vacatures

De huidige arbeidsmarktvrage wordt per kwartaal vastgesteld door CBS. Zij hebben de vacatures echter niet gepubliceerd per kwalificatie, wat wij voor de berekening van de Baankans wel nodig hebben. Daarom kijken we naar de verdeling van vacatures per beroep. De vacaturespider Jobs data (voorheen Jobfeed) registreert en verzamelt dagelijks alle vacatures die online verschijnen. Ook registreert Jobs data specifieke kenmerken van elke vacature, zoals de functie waarvoor de vacature is en het gevraagde opleidingsniveau. We verdelen de CBS vacatures in dezelfde verhouding als we die in Jobsdata terugvinden om tot vacatureaantallen per beroep te komen.

Verdeling van externe vacatures over opleidingen

Vacatures in Jobs data zijn verdeeld over beroepen. Jobs data heeft hiervoor een beroepenindeling met ruim 5.000 functienamen. Voor de baankans hebben we echter een indeling van vacatures naar opleidingen nodig. We stellen daarom jaarlijks vast welke functienamen bij welke opleidingen behoren. Op deze manier kunnen we de vacatures in Jobs data ook naar opleiding (en het gevraagde opleidingsniveau) indelen.

Correcties op het aantal externe vacatures per opleiding

Voor baankans zijn alleen vacatures relevant voor banen van meer dan twaalf uur per week, die geschikt zijn voor mbo schoolverlaters. We moeten het totaal aantal vacatures hiervoor corrigeren. Ook corrigeren we per opleiding voor het aandeel nieuw ingestroomde werknemers waarvoor geen externe werving heeft plaatsgevonden. Deze correcties voeren we uit door correctiefactoren te berekenen die per opleiding kunnen verschillen. We berekenen deze correctiefactoren op basis van een enquête onder 200.000 leerbedrijven die elk voorjaar wordt gehouden¹⁴. In deze enquête stellen we aan elk bedrijf voor 1 of 2 opleidingen een aantal vragen. Sommige vragen gaan over het aantal vacatures (op het niveau en in het verlengde van de betreffende opleiding) in het afgelopen jaar bij het betreffende leerbedrijf. We stellen ook vragen over de vacatureaantallen van

verwante opleidingen. Hiermee kunnen we de relatieve verdeling van vacature aantallen tussen verwante opleidingen vaststellen.

Verder vragen we welk aandeel van deze vacatures geschikt is voor een mbo-schoolverlater en welke voorkeuren bedrijven hebben bij de opvulling van hun vacatures (gaat de voorkeur uit naar een recent gediplomeerde, of een werknemer met werkervaring?). Zo krijgen we inzicht in de mate waarin recent gediplomeerden concurrentie ondervinden van anderen die zich aanbieden op de arbeidsmarkt. Ook vragen we hoeveel nieuwe medewerkers met een bepaalde opleiding aangenomen zijn zonder dat zij daarvoor extern hebben geworven.

Het huidige aanbod

Het totale aanbod bestaat niet alleen uit recent mbo-gediplomeerden die instromen op de arbeidsmarkt, maar ook uit overige werkzoekenden, baanwisselaars en nieuwkomers die zich aanbieden op de arbeidsmarkt.

Afgestudeerde mbo-ers

Een deel van de recent gediplomeerden stroomt door naar een vervolgopleiding (een mbo- of hbo-opleiding). Deze studenten maken geen deel uit van het relevante arbeidsaanbod. Ook gediplomeerden die blijven werken bij het leerbedrijf en het deel dat zich vestigt als zelfstandige maken geen deel uit van de instroom op de arbeidsmarkt.

Overige werkzoekenden

De groep overige werkzoekenden bestaat uit de groep WW'ers die korter dan een half jaar bij UWV staan ingeschreven voor beroepen in het verlengde van de opleiding. Deze groep heeft een relatief kleine afstand tot de arbeidsmarkt en is zodoende concurrent voor recent gediplomeerden.

Baanwisselaars zijn werknemers die een jaar eerder een andere werkgever hadden. Ook zij vormen concurrentie voor de recent gediplomeerden.

Confrontatie van de vraag en het aanbod

We bepalen de baankans voor een opleiding door de vraag te vergelijken met het aanbod. Als we de vraag en de prognose van het aanbod met elkaar vergelijken, levert dat in eerste instantie een verhoudingsgetal op. Omdat dit cijfer voor studiekeuzers lastig te interpreteren is, zetten we dit getal om naar een tienpuntschaal, waarbij een 1 betekent dat de baankans laag is, en een 10 dat de baankans hoog is.

¹⁴ Zie Rapport EL KOW

Clustering voor kleine en nieuwe opleidingen

Om een betrouwbare berekening van de baankans te kunnen maken, moeten we voldoende gegevens beschikbaar hebben. Dit betekent onder andere, dat een opleiding voldoende gediplomeerden moet hebben en dat er voldoende vacatures voor gevonden moeten worden. Sommige opleidingen zijn zo nieuw en/of zo klein dat we niet zonder meer een betrouwbare berekening van de baankans kunnen maken.

Voor deze nieuwe opleidingen, maar ook voor opleidingen waar kleine aantallen gediplomeerden naar de arbeidsmarkt uitstromen, worden daarom opleidingen geclusterd. Dit houdt in dat de cijfers die over de opleiding bekend zijn, worden samengevoegd met cijfers over eerdere jaren en/of met de opleidingen die er het meest aan verwant zijn. Hiervoor is voor een trapsgewijze aanpak gekozen, waarbij bij elke trede gekeken wordt of de samenvoeging voldoende uitstroom van gediplomeerden naar de arbeidsmarkt oplevert.

Per opleiding wordt een clusterniveau bepaald, waarvoor zowel de vraag als het aanbod geclusterd wordt. Deze geldt voor zowel bol als bbl.

Voor opleidingen die een nieuwe opleidingscode hebben, maar die inhoudelijk nauwelijks afwijken van hun voorgangers, worden de gegevens van de voorgangers meegenomen. Ook als het gaat om samenvoegingen van meerdere opleidingscodes naar één opleidingscode, wordt naar deze voorgangers gekeken. Bij splitsingen van één naar meerdere opleidingscodes en bij geheel nieuwe opleidingen is dit niet mogelijk.

De clusterstappen zien er als volgt uit:

- Als de aantallen bij een kwalificatie te klein zijn, dan wordt deze geclusterd met de twee voorliggende jaren, zodat een totaal over 3 jaren wordt gepresenteerd.
- Als de aantallen dan nog te laag zijn, dan wordt de kwalificatie geclusterd met de kwalificaties met hetzelfde mbo-niveau binnen het dossier.
- Als de aantallen dan nog te laag zijn, dan wordt deze geclusterd met de kwalificaties met hetzelfde mbo-niveau binnen het dossier met de twee voorliggende jaren, zodat een totaal over 3 jaren wordt gepresenteerd.
- Als de aantallen dan nog te laag zijn, dan wordt deze geclusterd met het gehele dossier.
- Als de aantallen dan nog te laag zijn, dan wordt er geclusterd met hetzelfde mbo-niveau binnen het marktsegment.

- Als de aantallen dan nog te laag zijn, dan wordt er geclusterd met alle kwalificaties met hetzelfde mbo-niveau binnen de sectorkamer.
- Als de aantallen dan nog te laag zijn, dan wordt er geclusterd met de hele sectorkamer.

Tot slot is er een overige categorie. Er is een aantal opleidingen waarvoor het model niet werkbaar is. De kansen voor deze categorie zijn op een andere manier bepaald. Het gaat dan bijvoorbeeld om opleidingen als Instructeur mbo of Vakman-ondernemer die vaak gevolgd worden door werkenden die zich willen ontwikkelen in hun functie. De berekende baankans is hiervoor vaak laag, maar dat is terecht: de werkende heeft immers al een baan. Deze kans wordt daarom handmatig bijgesteld.

In bijlage 2 is beschreven in welke mate kwalificaties een baankans hebben gekregen op basis van geclusterde informatie.

Prognoses van vraag en aanbod

Nadat we vraag en aanbod in het huidige jaar hebben bepaald, kunnen we prognoses maken voor de komende vijf jaar. De prognose van de vraag baseren we op de huidige vraag. Per opleiding en per jaar bepalen we in welke mate de huidige vraag zal toe- of afnemen. Dit gebeurt in drie stappen. Eerst bepalen we de macro-economische ontwikkelingen (zoals productie, toegevoegde waarde en werkgelegenheid), daarna bepalen we de ontwikkeling van het aantal vacatures per sector, en tot slot bepalen we de verwachte ontwikkeling voor elke opleiding.

Verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures per sector

We hebben een apart vacaturemodel ontwikkeld om de verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures per sector te bepalen. Dit vacaturemodel is gekoppeld aan PRISMA, een door Panteia ontwikkeld macro-economisch sectormodel.

Het vacaturemodel gebruikt prognoses over de vraag naar arbeid om het vacature-aandeel (het aantal ontstane vacatures als percentage van het aantal banen) te bepalen.

Het vacaturemodel levert per sector groeivoeten op voor het jaarlijks aantal nieuwe vacatures. Door de huidige vraag met deze groeivoeten te vermenigvuldigen, maken we prognoses van de totale vraag naar arbeid per sector. Via een apart model (het mbo-aandeelmodel) maken we prognoses over de ontwikkeling van het aandeel vacatures op mbo-niveau. Deze prognoses vermenigvuldigen we met de

prognoses van de totale vraag naar arbeid per sector. Zo krijgen we prognoses van de vraag naar werknemers op mbo-niveau per sector. Hierna gebruiken we deze prognoses om de vraag (naar werknemers op mbo-niveau) per opleiding te berekenen.

Verwachte ontwikkeling van het aanbod

De prognose van het aanbod baseren we op het aantal te verwachten gediplomeerden dat instroomt en de werkzame beroepsbevolking. We kijken hierbij naar de ontwikkeling van het aantal studenten en gediplomeerden in de afgelopen jaren en de verwachtingen ten aanzien van de populariteit van de opleiding en de arbeidsmarktinstroom. We gebruiken de referentieramingen van het Ministerie van OCW als richtlijn hiervoor.

Net als bij de prognose van de vraag, gebruiken we voor de prognose van de ontwikkeling van het aantal ww'ers, de macro-economische ontwikkelingen. Deze landelijke prognoses passen we toe op de kwalificaties.

Voor het opstellen van de prognoses van de baanwisselaars sluiten we aan bij de landelijke en regionale vacatureprognose naar kwalificatie. De aanname daarbij is dat als aantal vacatures in een bepaalde kwalificatie stijgt, het aantal baanwisselaars ook toe zal nemen. De kansen op bewegingen en wisselingen van werkgever nemen dan toe.

Continu in ontwikkeling

We zijn in 2016 met de ontwikkeling van Kans op werk begonnen. Sinds de eerste versie hebben we de methodiek continu verder ontwikkeld. In 2019 is de methodiek geëvalueerd, de uitkomsten van deze evaluatie kunnen op de website van SBB worden gevonden. In 2023 is de baankans ontwikkeld, als vervanging van Kans op Werk. Ook deze nieuwe aanpak zal steeds geëvalueerd en zo nodig bijgesteld worden.

Met de nieuwe aanpak zijn de volgende zaken aangepast:

- We geven niet meer alleen informatie over de verwachte toekomst, maar ook over het heden
- Voor sommige kwalificaties zijn onvoldoende gegevens beschikbaar. Door clustering van data (bijvoorbeeld binnen een dossier) tonen we een zo goed mogelijke benadering. De clustering is gebaseerd op kwalificaties die het meest lijken op de getoonde kwalificatie.
- Uitkomsten worden voor bol en bbl afzonderlijk berekend en getoond.

- De baankans wordt op KiesMBO aangevuld met andersoortige informatie, zoals trends en ontwikkelingen (het verhaal van de sector). Deze informatie is tot stand gekomen door samenwerking met betrokkenen uit onderwijs en bedrijfsleven.
- Leden van marktsegmenten en sectorkamer hebben door middel van een dashboard, inzicht in de onderliggende data die gebruikt zijn bij de berekening van de spanningsindicator. Het gaat dan om de data over vraag en aanbod en de ontwikkelingen hierin.

Bijlage 2 Kwalificaties waarvoor in 2025 baankansen zijn berekend op basis van geclusterde gegevens

Sommige opleidingen zijn zo nieuw en/of zo klein dat we niet zonder meer een betrouwbare berekening van de baankansen kunnen maken. Een nieuwe opleiding heeft immers nog geen gediplomeerden, waarop we de baankansen kunnen baseren. Ook als we voor kleine opleidingen de baankansen berekenen, staat de betrouwbaarheid van de gegevens onder druk; de verhouding tussen vraag en aanbod kan erg schommelen als we het over een handvol vacatures en/of gediplomeerden hebben.

Om de betrouwbaarheid te waarborgen is gekozen om gegevens over kleine en nieuwe opleidingen met elkaar te clusteren. Dit houdt in dat de cijfers die over de opleiding bekend zijn, worden samengevoegd met cijfers van eerdere jaren en/of met cijfers van de opleidingen die er het meest op lijken. Hiervoor is een trapsgewijze aanpak gekozen, waarbij bij elke trede gekeken wordt of de samenvoeging voldoende uitstroom van gediplomeerden naar de arbeidsmarkt oplevert. Per opleiding wordt een clusterniveau bepaald, waarvoor zowel de vraag als het aanbod geclusterd wordt. Deze geldt voor zowel bol als bbl.

De aanpak voor clustering is beschreven in bijlage 1.

Bij 39% van de opleidingen wordt de baankans berekend zonder dat data geclusterd wordt. Bij 19% van de opleidingen vindt clustering plaats binnen het marktsegment met opleidingen met hetzelfde mbo-niveau. Bij sectorkamer Specialistisch vakmanschap vindt veel clustering plaats om de baankansen te bepalen. Dit komt omdat er relatief veel opleidingen zijn met een klein aantal gediplomeerden.

Tot slot is er een 'overige' categorie. Bij deze categorie wordt maatwerk verricht. Het gaat dan bijvoorbeeld om opleidingen als Instructeur mbo of Vakman-ondernemer. Deze opleidingen worden vaak gevolgd door werkenden die zich willen ontwikkelen in hun functie. De berekende baankansen hiervoor wordt handmatig bijgesteld omdat de werkende al een baan heeft en er dus een goede baankans is.

Ook artiesten vallen onder de categorie 'overig'. Omdat deze groep beroepen veelal niet werkt met vacatures maar met audities, geeft het model dat voor de berekening van de baankansen onvoldoende beeld van de arbeidsmarktkansen voor onlangs gediplomeerden. Daarom wordt voor deze opleidingen gebruik gemaakt van onderzoeksgegevens van ROA, die weergeven welk deel van de gediplomeerden een baan vindt die aansluit bij de opleiding.

Tabel 13 Niveaus waarop de data van opleidingen geclusterd is om een Baankans te kunnen berekenen.

Niveau	Aantal opleidingen	Percentage opleidingen
Kwalificatie (niet geclusterd)	166	39%
Clusterniveau 1 (kwalificatie +2 voorliggende jaren)	50	12%
Clusterniveau 2 (gelijk mbo niveau binnen dossier)	39	9%
Clusterniveau 3 (gelijk mbo niveau binnen dossier +2 voorliggende jaren)	14	3%
Clusterniveau 4 (geheel dossier)	17	4%
Clusterniveau 5 (gelijk mbo niveau binnen marktsegment)	80	19%
Clusterniveau 6 (gelijk mbo niveau binnen sectorkamer)	4	1%
Clusterniveau 7 (gehele sectorkamer)	1	0%
Handmatig	59	14%
Totaal	430	100%

Bron: SBB